

Vlucht voor het
verleden

Vlucht voor het verleden

E.M. van der Linden

Schrijver: E.M. van der Linden
Coverontwerp: E.M. van der Linden
ISBN: 9789402189315
© E.M. van der Linden

Hoofdstuk 1

Ze was vergeten hoeveel er kwam kijken bij een verhuizing, ook al was het een tijdelijke. Als ze al niet een paar grijze haren had, dacht Lieke, dan zou ze deze nu zeker krijgen. Ze ritste haar stanleymes door het plakband van de zoveelste doos en nam zich voor om na het uitpakken even rust te nemen.

Een kwartiertje later plofte ze met een mok koffie op haar tuinbank en genoot van het zachte herfstweer met een heerlijk zonnetje, in de haar oh zo bekende tuin. Haar ogen zwierven even over de aangelegde borders die inmiddels een verwaarloosde aanblik boden. De schutting rondom de tuin zag er ook niet al te stevig meer uit, zag ze. Op sommige plekken werd hij bijna uit zijn voegen geduwd door bomen die ertegen aan waren gegroeid. Ook die waren verwaarloosd en ze zag heel wat dood hout. In gedachten maakte ze een aantekening dat ze ook hier iets aan moest laten doen. Haar moeder zou zich omdraaien in haar graf bij het zien van deze puinzooi, dacht ze met een zucht. Tuinieren was haar passie geweest. Ze had geprobeerd om dit over te dragen op haar dochter maar helaas had Lieke er geen enkele belangstelling voor ontwikkeld.

Het was nog maar de vraag of ze er de tijd voor zou hebben om de tuin aan te pakken, nog afgezien van het feit dat ze niet bepaald groene vingers had, dacht ze zuchtend. Aan een dikke boomtak bungelde nog steeds de rubberen tractorband. Er had ook een schommel gestaan. Ze had geen idee waar die gebleven was. Haar gedachten gleden naar het verleden en ze kon bijna het verrukte gegiechel van haar broertje horen terwijl ze hem rondjes liet draaien in de tractorband. 'Hou hem goed vast hoor Lieke', had haar moeder bezorgd geroepen, al was dat niet nodig geweest. Ze was altijd voorzichtig met Peter.

Ze had niet hoeven komen, dacht ze voor de zoveelste keer. Ze had het huis kunnen verkopen na het overlijden van haar vader. Het zou zeker gemakkelijker zijn geweest om te blijven waar ze was: in haar eenvoudige appartementje met dakterras in Amsterdam. Aan de andere kant voorzag het haar wel in een extra inkomen nu ze het verhuurd had. Ze nam nog een slok koffie en strekte haar benen.

Het was een van de warmste zomers ooit dit jaar. En zelfs nu, begin september, liep ze nog in een T-shirt en korte broek. Zou het al bekend zijn dat ze terug was? Vast wel. Er bleef niet veel verborgen in dit dorp. Dertig jaar was het inmiddels. Dertig jaar waarin ze het dorp gemeden had als de pest, het contact met haar vader verbroken had en haar vriendschappen had laten verwateren.

'En nu ben je dood', fluisterde ze. Ze haalde beverig adem, verbaasd dat ze nog steeds enige emoties kon voelen voor een man die ze jarenlang gehaat had. Maar toch, zijn dood had ook herinnering teruggebracht aan haar kindertijd. Ze had een hechte band met hem gehad. Uit het niets kwam er een herinnering boven aan de keer dat hij haar had leren fietsen. Hij was altijd zo geduldig geweest met haar. Ze wist niet meer hoe oud ze toen was maar de heldere, rode kleur van de fiets was ze nooit vergeten, net zomin als het geluid van de bel waar ze verrukt van was geweest. Ze schudde het van zich af en stond op. Tijd om verder te gaan.

'Lieke? Dus het klopt, je bent terug!'

Ze draaide zich langzaam om en staarde naar een kleine, mollige vrouw met nonchalant opgestoken blond haar. Haar ogen gleden over het gezicht van de vrouw en vandaar naar de warme, bruine ogen waar nu fijne lijntjes de hoeken tekenden. Ze was gekleed in een vale spijkerbroek met een paar hoge sneakers en een wijd rood T-shirt.

‘Anne.’

Het volgende moment werd Lieke in een stevige omhelzing genomen. Ze bleef ietwat stijfjes staan en klopte toen wat onhandig op Annes rug. Anne liet haar los en deed een stap terug.

‘Gecondoleerd met het verlies van je vader.’ Haar stem klonk gesmoord toen ze eraan toevoegde: ‘Goh je bent geen spat veranderd.’

‘Alleen wat ouder geworden’, mompelde Lieke. ‘Eh, hoe kom je hier opeens?’

‘De poort stond open, volgens mij is het slot kapot want ik kreeg ‘m niet dicht’, ratelde Anne. ‘Er werd gezegd in het dorp dat je terug was. Ik wilde het zeker weten.’

‘Nieuws gaat snel.’

‘Ja, je weet hoe het gaat hier’, glimlachte Anne. Bij het zien van de verbitterde trek op het gezicht van Lieke, verdween haar glimlach echter. Lieke was echt niet veel veranderd, dacht ze. Wat ouder geworden, zoals zij allemaal, maar met verrassend weinig rimpels in haar gebruinte gezicht. Haar kastanjebruine haar was opgebonden in een paardenstaart. Ze was nog steeds slank en zo te zien akelig gespierd vergeleken met haarzelf. Het enige wat veranderd was, was de blik in haar ogen. Die groene kattenogen die vroeger altijd sprankelden van vreugde en levenslust, keken nu zonder enige warmte naar Anne. Ik had niet moeten komen, dacht ze verdrietig.

‘Je, eh, hebt het druk’, mompelde ze, ‘ik hou je op.’

Lieke knikte. ‘Ik heb inderdaad nog veel te doen.’ Haar stem stierf weg en inwendig vervloekte ze zichzelf toen ze de flits van verdriet zag die over Annes gezicht gleed.

‘Eh, misschien kunnen we een keer wat afspreken als ik aan kant ben.’

‘Misschien. Ik ga maar weer.’ Anne draaide zich om, leek nog even te aarzelen maar liep toen door. De poort viel met een klap achter haar dicht en schoot vervolgens weer open.

Nog iets wat ik moet maken, dacht Lieke en zakte terug op de tuinbank. Haar handen trilden. Ze was er niet op voorbereid geweest om Anne te zien. Met een zachte kreun liet ze haar hoofd in haar handen zakken. Hoe had ze zo onaardig kunnen reageren? Anne was haar oudste vriendin en de eerste om naar haar toe te komen en haar de hand te reiken. En wat doe ik? Ik ben een bitch, dacht Lieke. Anne verdient dit niet. Maar ja, ze verdiende ook niet dat ik zonder een woord uit haar leven verdwenen ben. Julia en Sabine ook niet trouwens. Zouden die nog in het dorp wonen? Van Julia kon ze zich dat nog wel voorstellen maar Sabine? Nee, die zou vermoedelijk wel ergens buitenaf wonen in een villa en een baan op topniveau hebben.

Lieke glimlachte bij de herinnering aan haar oude vriendinnen. Ze hadden elkaar goed aangevuld; Anne de allemansvriend met haar gulle hart die altijd het goede zag in iedereen. Sabine, de notarisdochter en materialist in hart en nieren. Julia, kruidje-roer-me-niet maar met een groot gevoel voor verantwoordelijkheid en bovenal zorgzaam. Lieke zelf, spontaan, volop genietend van het leven met loyaliteit en trouw hoog in het vaandel.

Ze slaakte een diepe zucht. 'Dat was toen. Ik ben niet meer wie ik was en de rest waarschijnlijk ook niet.' Haar stem stierf weg in de stilte van de tuin. 'Tijd om weer aan het werk te gaan', mompelde ze.

Tien jaar oud was Lieke toen Anne in het huis naast het hare kwam wonen. Ze herinnerde het zich nog als de dag van gisteren. Ze was aan het schommelen in de tuin met zicht op de bovenverdieping van het buurhuis waar een grote verhuishwagen voor de deur stond en mensen af en aan liepen. Af en toe werd er gevloekt waarbij Lieke automatisch in elkaar kromp. Vloeken was slecht en mocht niet. Haar vader had dat ervan kleins af aan bij haar ingehamerd. Maar goed dat hij niet thuis was, dacht ze.

‘Lieke! Niet te hoog!’ riep haar moeder waarschuwend door het keukenraam.

Met tegenzin hield ze haar benen stil om niet nog meer vaart te maken. Haar ogen zwierven weer naar het buurhuis en het was dát moment dat Anne uit het raam had gehangen en naar haar gezwaaid had. Ze had automatisch teruggezwaaid en was daarbij bijna van de schommel gevallen. Met het hart in haar keel kon ze nog net haar evenwicht hervinden en het touw terug vastgrijpen. Annes vrolijke schaterlach galmde door de tuin en zonder erover na te denken, had ze geroepen: ‘Kom je bij me spelen?’

Het was het begin geweest van een hechte vriendschap waarbij Anne meer als een zusje voelde dan een vriendin. Pas in de brugklas van de middelbare school waren Julia en Sabine erbij gekomen. Vanaf het begin tot aan het moment dat Lieke weggegaan was, hadden ze lief en leed gedeeld.

Maar was dat wel echt zo, dacht Lieke kritisch terwijl ze het deurtje van de oven afsloot en de wekker instelde. *Zij* had haar leed niet gedeeld en Anne ook niet trouwens. Zou het anders zijn gelopen als ze dat wel gedaan had?

Haar ogen zwierven onrustig door de keuken. Ze had ervoor gezorgd dat het huis grondig verbouwd en gerenoveerd werd voordat ze de verhuizing in gang had gezet, maar was het voldoende om de oude spookbeelden te verjagen? Het wekkertje van de oven rukte haar uit haar overpeinzingen. Net toen ze haar pizza eruit trok, ging ook haar mobiel af. Ze wierp een blik op het scherm en fronste. Er was een bericht binnen gekomen via WhatsApp en de tekst was zichtbaar in haar scherm.

JE HAD WEG MOETEN BLIJVEN!

Een rilling gleed over haar rug en haar maag trok samen. Ze opende het bericht om te kijken naar de afzender maar die was onbekend.

‘Verdomme’, mompelde ze.

Ze aarzelde en sloot haar WhatsApp af. Als er meer van dit soort berichten kwamen, dan kon ze het aan de politie tonen, toch? Misschien was het een flauwe grap van iemand uit haar verleden of misschien was Anne nog steeds pissig op haar... maar nee, dat geloofde ze niet echt. Dit was niets voor Anne. Aan de andere kant, wie weet hoeveel ze veranderd was in de afgelopen jaren. Gold dat niet voor iedereen? Je werd geen vijftig zonder dat de voorbije jaren sporen hadden achter gelaten. Nee, ze schudde resoluut haar hoofd. Anne had haar nummer niet dus die kon het niet zijn. Ze staaarde naar de pizza; haar eetlust verdwenen.

‘Oh kom op zeg!’, snauwde ze geërgerd tegen zichzelf. ‘Je moet eten en je gaat je niet laten kisten door de etter die dit stuurt.’ Vastberaden nam de ze de eerste hap.

Lieke woelde links en rechtsom in haar bed. Een zacht gejammer verstoorde haar slaap. Ze kende dat geluid. Ze kreunde in haar slaap. Het gejammer had een gekwelde ondertoon en ze kon zich er niet voor afsluiten. ‘Nee’, mompelde ze in haar slaap. ‘Hou op! Stop!’

Met een ruk schoot ze overeind, haar ogen wagenwijd open en vochtig. Haar hartslag was versneld en ze haalde gejaagd adem. Met trillende vingers knipte ze de lamp naast haar bed aan en vocht om haar ademhaling onder controle te krijgen. In, uit... rustig, in, uit..., hield ze zichzelf voor. Langzaam bedaarde ze wat.

Ze sliep in haar oude slaapkamer, het enige vertrek in huis waar ze weinig aan had veranderd, op het plaatsen van een dakkapel na. Ze had hem natuurlijk wel geschilderd en anders aangekleed maar toch... Ze hoefde haar ogen maar dicht te doen om haar oude kinderkamer weer voor zich te

zien. Ze greep haar mobiel en liet zich moedeloos achterover zakken. Vijf uur in de ochtend. Gegarandeerd dat ze geen oog meer dicht zou doen. Gelaten sloeg ze het dekbed weg.

Hoofdstuk 2

Toen ze in eerste instantie opdracht had gegeven tot de verbouwing van het huis, had ze eigenlijk een verkoop op het oog gehad. Wanneer dat was omgeslagen, kon ze niet precies zeggen maar tegen de tijd dat het zo goed als klaar was, kwam ze erachter dat het idee haar tegenstond.

Het was van oorsprong een huis uit de jaren zestig, slecht geïsoleerd en met kleine ruimtes. Het was gesitueerd aan de rand van het dorp vlakbij een bos en weilanden.

Ze herinnerde zich nog dat haar ouders dit huis gekocht hadden, twee jaar nadat Anne naast haar was komen wonen. Ze had er destijds gemengde gevoelens bij gehad. Enerzijds de opwinding van een nieuw huis en een nieuwe slaapkamer, anderzijds het verlies van Anne als buurmeisje. Haar moeder had er niet echt begrip voor gehad en ongeduldig uitgeroepen dat ze tenslotte in hetzelfde dorp bleven, dus wat zeurde ze nou?! Bovendien was dit huis beter geschikt voor haar broer omdat er een slaapkamer beneden was.

Peter, was twee jaar jonger en had het syndroom van Down. Hij was geestelijk niet ouder dan een kind van een jaar of zes. Hij had hetzelfde kastanjebruine haar als Lieke maar met meer krullen en blauwe ogen. Hij was mollig en ook in zijn groei had hij een achterstand gehad. Daarbij had hij een aangeboren hartafwijking. Hij adoreerde zijn grote zus en dat was wederzijds geweest.

Hij was in hun oude huis een keer van de trap gevallen toen hij was gaan slaapwandelen. Lieke herinnerde zich de paniek nog maar hij was er goed vanaf gekomen met alleen een gebroken been.

Haar moeder was kort na de verhuizing ziek geworden. Ze had het twee jaar volgehouden en het was uiteindelijk een zegen toen ze overleden was na een lange lijdensweg.

Lieke keek met een kop dampende koffie in haar hand rond in de woonkamer. De begane grond had een complete metamorfose ondergaan. Ze had de woning aan de achterzijde over de gehele breedte uitgebouwd met van links naar rechts een grote glazen wand. Het enige wat nog restte, was de open haard die destijds in de toenmalige voorkamer gesitueerd was. De woonkamer was nu een grote, L-vormige ruimte geworden die rechts overging in het keukengedeelte. De keuken had een groot kookeiland met een kastenwand tegen de muur van de hal. Een grote eettafel stond ervoor met uitzicht over de tuin en een zee van licht bijna de hele dag door. Naast de keuken lag nog een bijkeuken. De oude slaapkamer van Peter was op een logeerbed na nog leeg. De deur zat op slot. Ze had er nieuwe ramen in laten plaatsen, de muren laten verven en een houten vloer in gelegd. En dat was dat. Ze wilde er niet naar binnen. Sterker nog, ze was tijdens de inspectie niet verder dan de deuropening gekomen en had, na de overdracht, de kamer op slot gedraaid en de sleutel in een keukenla gegooid.

Er moeten grote planten komen, dacht ze. Links in de hoek, besloot ze. Daar had ze 's morgens het eerste zon. Ze schrok op van het geluid van een vrachtwagen. Dat zouden haar meubels zijn. Mooi op tijd.

Het tuincentrum bevond zich aan de andere zijde van Santfort vlakbij een industrieterrein. Terwijl ze ernaar toe reed op de ringweg die om het dorp heen lag, zag ze een groot terrein met een nieuwbouwwijk in aanbouw. Het dorp groeit, dacht ze. Het industrieterrein met diverse bekende bedrijven ook, hetgeen misschien medeverantwoordelijk was voor de groei. De ringweg liep door een gebied wat voorheen een licht heuvelachtig natuurgebied was geweest. Er stond een groot bord in het gebied met daarop een aankondiging

voor nog meer nieuwbouw. Lieke vond het zonde dat het natuurgebied hiervoor opgeofferd werd.

Ze zag het tuincentrum bij de tweede rotonde liggen. Ik kan me niet herinneren dat dit hier vroeger al was, dacht Lieke terwijl ze het parkeerterrein opdraaide. De winkelruimte zelf was gevestigd in een grote loods met een buitenruimte die vol stond met tuinplanten, jonge bomen en tegels.

Lieke liep zoekend tussen de massa kamerplanten door. Ze had geen flauw benul wat de beste planten waren voor in haar serre. De grote planten die ze wilde, waren ook nog eens niet te tillen. Ze keek om zich heen voor hulp en zag een medewerker gebogen over een plantenbak. Ze stevende er doelbewust op af.

'Sorry dat ik stoor... ' Ze zweeg verbaasd toen de vrouw zich oprichtte en omdraaide. 'Julia!'

'Wel, wel, kijk wie we hier hebben.'

Julia was kleiner dan in haar herinnering. Haar haar was compleet grijs en in een sportief kort kapsel geknipt. Haar blauwe ogen waren toegeknepen, haar mond een strakke lijn.

'Je lijkt niet echt verrast', mompelde Lieke.

Julia maakte een ongeduldig gebaar met haar hand. 'Het was slechts een kwestie van tijd voor we elkaar tegen het lijf zouden lopen, nietwaar? Wat doe je hier, Lieke?'

De toon was zo vijandig dat Lieke automatisch haar stekels op zette.

'Waar lijkt het op? Ik zoek een paar kamerplanten.'

Julia trok veelbetekenend haar wenkbrauwen op.

'Werkelijk? Denk je dat je ze in leven kan houden dan? Of dank je ze anders gewoon af, zoals je met ons hebt gedaan?'

Lieke verstrakte. 'Misschien is er iemand anders die me kan helpen.'

'Of je leest de kaartjes.'

'Pardon?'

‘Bij elke plant zit een kaartje waarop precies vermeld staat wat hij nodig heeft’, sprak Julia venijnig.

Lieke haalde even diep adem en telde in gedachten tot tien. ‘Is er ook iemand beschikbaar om de planten die ik uitzoek te noteren? Ik heb grote planten nodig en ze moeten bezorgd worden.’

Julie antwoordde niet maar pakte haar mobiel en tikte een bericht in.

‘Johan komt je zo helpen.’ Zonder Lieke nog aan te kijken, liep ze weg.

‘Jij ook nog een fijne dag’, riep Lieke haar na.

Op een kleine verstrakking van de schouders na, kwam er geen reactie van Julia.

Het liep al tegen vieren toen Lieke bij de kerk parkeerde om nog even snel naar de drogist in het dorp te gaan. Terwijl ze door de straat liep, registreerde ze automatisch de vele veranderingen die het dorp ondergaan had. Het plein met de fontein waar ze in haar jeugd zo vaak gezeten had, was weg en bood nu plaats aan verschillende winkels en een paar terrassen. De ruime hoofdstraat was nauwer gemaakt waarschijnlijk in de hoop de auto’s uit het centrum te weren. Niet echt een succes, concludeerde Lieke. Fietsers hadden bijna geen ruimte en auto’s gingen regelmatig vol op de rem. Er waren wel wat leuke winkeltjes bijgekomen en ze moest zich bedwingen om niet her en der binnen te lopen en even te snuffelen. Ze had nog genoeg werk te doen tenslotte.

Op de terugweg zag ze hem al van verre bij haar auto staan. Ze had gedacht dat hij in deze moderne tijd wel normale kleding zou dragen maar hij was nog steeds gekleed in een zwart pak, met zwart overhemd en een witte priesterboord. Lieke ging automatisch langzamer lopen en rechtte haar schouders. Bij nadering zag ze dat ook hij niet ongeschonden door de laatste dertig jaar was gekomen. Hij was langer dan

in haar herinnering. Zijn blonde haar was dunner geworden. Zijn ronde gezicht kwabbig. Het overhemd spande over de bierbuik en Lieke verwachtte bijna dat er bij de volgende ademhaling een knoop zou springen. Hij moest ver in de zestig zijn. Wat deed hij hier dan nog in zijn zwarte priesterkleding? Gingen priesters niet met pensioen?

‘Ah Lieke, kind, wat fijn je weer eens te zien.’ Hij stak zijn hand uit die Lieke met nauwverholen afkeer negeerde. Hij schraapte zijn keel. ‘Ik wilde je persoonlijk condoleren met het verlies van je vader. We vonden het allemaal verschrikkelijk jammer dat je niet bij de begrafenis kon zijn. Hoe gaat het nu met je?’

Lieke wierp hem een koele blik toe. ‘Ik zou graag mijn auto in willen, dus...’ Ze wierp hem een veelbetekenende blik toe. Het duurde even maar uiteindelijk deed hij een pas opzij.

‘Ik begrijp dat je druk bent. Ik wil je alleen laten weten dat je altijd bij me terecht kunt als je het moeilijk hebt.’

‘Werkelijk?’ Lieke wierp hem een ijskoude blik toe. ‘Dat had u dertig jaar geleden moeten aanbieden. Oh wacht, dat deed u ook en vervolgens liet u me stikken en had u het lef mijn broer een “gruwel in de ogen van God” te noemen.’

Met onderdrukte woede rukte ze haar portier open en schoot in de auto.

‘Lieke...’

Ze sloeg het portier dicht en startte de auto. Ze hoopte dat hij bleef staan. Ze had er geen problemen mee hem omver te rijden, dacht ze grimmig. Hij zorgde er echter wel voor om uit haar weg te komen.

Pas toen ze de drukke hoofdstraat achter zich had gelaten, kwam de reactie en zat ze trillend van woede achter het stuur.

‘Rotzak’, gilte ze in de auto. ‘Vuile, gemene rotzak! Waar haal je het lef vandaan?! Verdomme! Als hij me nog een keer aanspreekt, dan doe ik ‘m wat!’ Ze sloeg woedend met haar

hand op het stuur en vloekte vervolgens nog een keer omdat ze zichzelf pijn deed.

Bij de oprit van haar huis stopte ze om de brievenbus te checken. Er lag een pakket reclamefolders in en een witte, blanco enveloppe. Ze staarde ernaar en draaide hem om. Geen afzender. Ze fronste. Reclame? Ze scheurde hem open en haalde een dubbelgevouwen blaadje eruit. Haar hart begon al te bonken en het zweet verscheen als bij toverslag in haar handen.

*EUTHANASIE WAS STRAFBAAR IN 1982.
KRIJG JE AL LAST VAN JE GEWETEN????*

Haar handen trilden toen ze het briefje terug in de enveloppe stopte. Ze liet zich op de autostoel zakken en staarde nietsziend voor zich uit. Het jaar dat haar moeder overleed. Wat was dit nou? Haar hart bonkte onrustig. Werd er nu gesuggereerd dat haar moeder geen natuurlijke dood was gestorven en dat zij daar verantwoordelijk voor was? Wat is dit gemeen, schoot het door haar heen. Wie zegt er nu zoiets?

Haar gedachten keerden terug naar het verleden. Het uitgemergelde lichaam van haar moeder terwijl de kanker haar van binnenuit verteerde. De morfine die al lang niet meer voldeed om de pijn te onderdrukken. Ze herinnerde zich dat ze, niet zolang voor het einde, een keer bij haar moeder in bed was gekropen.

‘Ik vind het zo erg voor je mama’, had ze gefluisterd terwijl stille tranen over haar wangen gleden.

‘Het zal niet lang meer duren, lieverd, vergeet niet dat ik altijd bij je zal zijn, meisje. Vergeet dat nooit.’ Haar moeders stem haperde.

‘Ik zal het niet vergeten.’

‘Tijd om naar school te gaan, kindje.’

'Ik wil niet. Ik wil bij jou blijven.'

'School is belangrijk. Ik ga zo slapen. Kom, geef me een kus en ga dan maar.'

Een week later, net voor de bel luidde die het eind van de ochtend aankondigde, was de directeur naar hun klaslokaal gekomen en toen zijn blik de hare vond, wist ze het al.

'Ze is terug!' Anne plofte op de bank bij Sabine en kon maar ternauwernood voorkomen dat de wijn over de rand van haar glas klotste.

'Ik heb het gehoord, ja.' Sabine Verbiest wierp een veelbetekenende blik op Julia en vouwde haar lange benen onder zich in de fauteuil. Haar korte, zwarte haar was in een boblijn geknipt en viel stijl langs haar gezicht. Ze had de slanke en lange bouw van haar vader maar daar hield alle gelijkenis op. Ze had haar getinte huid, donkere ogen en zwarte haar van haar moeder wiens oorsprong in Indonesië lag. Ze was zorgvuldig opgemaakt en zorgde ervoor dat er geen grijze haar zichtbaar werd. Ondanks het feit dat ze gewoon thuis was, had ze toch een zwarte linnen broek aan met een zwart colletje met korte mouwen. Een gouden schakelketting met bijpassende oorbellen en armband, maakten het plaatje compleet. De enige concessie die ze had gedaan, was dat ze haar hakken uit had gedaan. Hakken die nooit of te nimmer lager waren dan acht centimeter en haar lengte benadrukten. Niets deed haar zo veel plezier als het feit dat ze van gelijke lengte of langer was dan menig man die in haar kantoor kwam. Er was maar een uitzondering en dat was haar echtgenoot, Joris.

Eén keer in de week kwamen de vriendinnen een avond bij elkaar om even bij te kletsen. Deze week was het bij Sabine die met verbazing keek hoe de gewoonlijk zo onverstoorbare Julia, haar wijn naar binnen gooide alsof het water was. In tegenstelling tot haar gastvrouw, was zij gekleed in een

strakke zwarte spijkerbroek, een paar aftandse gympen en een roze, oversized sweatshirt met de tekst “flowerpower” er opgedrukt.

‘Ze was in mijn tuincentrum.’

‘Wanneer?’ riep Anne uit.

‘Vandaag.’

‘En?’ Sabine wierp haar een nieuwsgierige blik toe.

‘En wat?’ Julia boog naar de tafel en schonk haar glas weer vol. Haar hals kleurde rood, een teken dat ze zich op begon te winden.

‘Laat me raden’, mompelde Anne, ‘je hebt haar meteen de wind van voren gegeven!’

‘Ik vroeg wat ze kwam doen en wat denk je?’ Julia wierp haar vriendinnen een verhitte blik toe en Sabine opende haar mond, maar voordat ze kon reageren, ging Julia verder. ‘Ze vroeg niet eens hoe het met me was, geen verontschuldiging, nog geen hand kon eraf. De *trut!*’

Anne trok haar wenkbrauwen op en kon nog net een glimlach onderdrukken.

‘Rustig aan schat’, grinnikte Sabine, ‘voordat je weer een opvlieger krijgt.’

‘Die heb ik al’, snauwde Julia terwijl ze een tijdschrift greep om zich wat koelte toe te waaien.

‘Ik ben bij haar langs geweest’, gooide Anne er plompverloren uit.

‘Serieus? Waarom in hemelsnaam?’ vroeg Julia.

Anne haalde haar schouders op.

‘Is ze veel veranderd?’, vroeg Sabine terwijl ze de wijnfles uitnodigend ophief.

Anne schudde haar hoofd.

‘Nee tegen de wijn of nee, ze is niets veranderd?’

‘Het eerste. Uiterlijk is ze niet veel veranderd. Ik denk dat ze regelmatig sport want ze is nog steeds slank, ik heb amper een grijze haar gezien en ze ziet eruit alsof ze net van een zonzvakantie terug is.’

‘Maar...?’

Laat het maar aan Sabine over om tussen de regels door te lezen, dacht Julia.

‘Maar innerlijk is het onze Lieke niet meer’, zuchtte Anne en vertelde haar vriendinnen hoe het gesprek was gegaan.

‘Pfft’, blies Julia. ‘Ik vind dat we haar gewoon links moeten laten liggen.’

Sabine draaide bedachtzaam de wijn in haar glas rond en staaarde nietsziend naar de flonkering van het licht in de donkerrode wijn.

‘Ik weet het niet’, murmelde Anne. ‘Ik vind het moeilijk want ik heb zo vaak aan haar gedacht in de afgelopen jaren. Me zo vaak afgevraagd wat er gebeurd is, dat ze zomaar alle banden verbroken heeft. We waren als zussen.’

‘En wat waren wij dan? Kennissen?’, sneerde Julia verbitterd. Ze maakte een wuivend gebaar met haar wijnglas en Sabine wierp een angstige blik op haar smetteloze, crèmekleurige bank.

‘Zo bedoelde ik het niet’, begon Anne.

‘Hoe dan wel?’

‘Oké, kappen.’ Sabine keek hen beiden waarschuwend aan.

‘Het is geen wedstrijd wie er het meeste gekwetst is of zo.

Ook ik heb me vaak afgevraagd wat er gebeurd is destijds en we hebben hier jarenlang over gediscussieerd. Er is maar een persoon die hierop antwoord kan geven. Ik vind dat we het gewoon moeten vragen.’

‘Hebben we ooit overwogen dat er misschien wel helemaal niets gebeurd is? Dat ze, na het overlijden van Peter, gewoon haar kans schoon zag om het dorp te verlaten en te gaan genieten van het leven?’ Julia keek van Anne naar Sabine.

‘Nee’, antwoordde Anne meteen. ‘Als dat het geval was geweest, dan had ze nooit het contact met ons verbroken.’

‘Mee eens’, knikte Sabine.

‘Weet je wat?’ Julia zette haar lege wijnglas op tafel en keek strijdlustig om zich heen. ‘Ik ben er klaar mee. Ik wil het niet

eens meer weten! We hebben allemaal wel iets meegemaakt in ons leven wat heftig was en wij zijn er niet voor weggelopen. Ik ga verder geen moeite doen om nog contact met haar te zoeken.'

'Je woont in een dorp', grinnikte Sabine, 'Je gaat haar geheid nog vaak tegenkomen.'

'We waren jong, pubers. We hadden het over jongens en wat we later zouden gaan doen. Jij zegt dat we allemaal wel iets hadden', Annes vinger priemde richting Julia, 'maar wat had jij dan voor problemen? Je hebt *mij* nooit iets verteld destijds. Sterker nog, tegen de tijd dat je ging scheiden, kregen we pas te horen wat er speelde in je huwelijk.'

'En dat neem je me nog steeds kwalijk', snauwde Julia.

'Reken maar! Ik had je kunnen steunen. Ik zou er voor je geweest zijn, dag en nacht als het nodig was geweest. Je hebt geen flauw idee hoe erg ik het vond dat je me niet genoeg vertrouwde.' Annes gezicht was vlekkerig rood en in haar ogen lag een gekwetste blik, dezelfde die Julia gezien had toen ze destijds verteld had dat ze weg was bij Jesper.

'Ik ga het niet opgeven', verklaarde Anne strijdlustig. 'Ik wil weten wat er met mijn vriendin is gebeurd. Er was iets in haar ogen, tegen het einde van ons gesprek, iets gekwelds. Ik denk dat ze ons nodig heeft, mij nodig heeft', voegde ze eraan toe bij het zien van de afwijzende blik in de ogen van Julia.

'En wat vind jij?' vroeg Julia aan Sabine. 'Je bent opvallend stil.'

Sabine schrok op. Voor een moment hadden haar gedachten vertoefd in het verleden, in die ene zomer die alles voor haar veranderd had. Ze schraapte haar keel. 'Ik stel voor dat Anne doet wat ze wil doen en dan zien we wel wat ervan komt. Maar wat ik niet wil, is dat Lieke nu alsnog een wig tussen ons drijft.'

'Je hebt gelijk. Sorry Anne.' Julia wierp haar een beschaamde blik toe.

Anne knikte. 'Het spijt mij ook. Laten we het over wat anders hebben.'

'Ik', Sabine keek glimlachend rond, 'heb een hartstikke leuke film op mijn harddisk. Wie is ervoor in?'

'Heb je popcorn?' lachte Anne.

'Die ga ik nu maken', antwoordde Sabine en liep naar de keuken.

'En een nieuwe fles wijn', riep Julia haar achterna.

Hoofdstuk 3

Twee dagen later lag er weer een blanco brief in haar brievenbus. Ze haalde diep adem voor ze hem opende.

DE TWEEDE IS ALTIJD MAKKELIJKER OF ZIJN HET ER DRIE????

Ze slikte moeilijk. Haar blik gleed over de voortuin en vervolgens draaide ze langzaam om haar as, de omgeving verkennend. Op het getwink van wat vroege vogels na, was het doodstil buiten. Niets bewoog. Angst nestelde zich als een slang in haar maag en ze haalde beverig adem. Wie deed dit? Waarom? Iemand kon toch niet serieus denken dat ze de dood van haar hele familie op haar geweten had? Dit was absurd.

‘Oké’, mompelde ze, ‘kom op, meid, je gaat je niet gek laten maken! Ademhalen, verdomme! Kom op.’ Ze concentreerde zich even puur op in- en uitademen. Langzaam werd ze wat rustiger en kwam er ruimte voor nog een emotie: boosheid. Ze focuste haar aandacht hierop en drukte de angst naar de achtergrond.

Vandaag dacht ze grimmig, zou ze naar de politie gaan. Misschien konden zij erachter komen van wie dit afkwam. Ze ging niet meer wachten op wat er nog meer ging komen, zo zat ze niet langer in elkaar. Actie geeft reactie, dacht ze met een wrange glimlach.

Het politiebureau was nu gevestigd net buiten de dorpskern en vlakbij de randweg die naar de snelweg leidde. Het was een vierkant gebouw met grote ramen rondom en een plat dak. De agent aan de balie keek op naar Lieke terwijl hij zijn telefoongesprek beëindigde.

‘Kan ik u helpen?’

'Ik, eh, ik zou graag iemand spreken over eh...' Lieke stopte, niet zeker hoe ze moest omschrijven waar ze voor kwam.

'Ja?'

Lieke haalde diep adem. 'Iemand probeert me angst aan te jagen', gooide ze er toen maar in een adem uit.

'Kunt u dat nader verklaren?'

Lieke opende haar WhatsApp en hield de telefoon vervolgens voor het gezicht van de agent.

'Dit bijvoorbeeld en ik heb ook anonieme brieven ontvangen. Luister, ik zou gewoon graag iemand spreken die me serieus neemt. Ik maak me zorgen.'

'Een momentje.' Hij pakte de telefoon weer op en toetste een nummer in.

'Mark, ik heb hier een mevrouw staan. Heb jij tijd om haar te woord te staan?' Hij luisterde even. 'Oke, doe ik.' Hij legde de hoorn neer en wees naar een deur links van de balie.

'Die deur door en dan kunt u daar even wachten. Hoofdinspecteur Jansen haalt u zo op.'

Lieke nam plaats op een van de stoelen en peinsde of die Jansen daadwerkelijk Mark Jansen was, waar ze op het middelbaar een jaar mee in de klas had gezeten en tot over haar oren verliefd op was geweest. Een glimlach gleed om haar lippen bij de herinnering en weerspiegelde nog in haar ogen toen de deur openging.

'Mevrouw...?'

'Lieke Verhoef.' Ze stond op en stak haar hand uit. Het was hem en hij was nog steeds aantrekkelijk, schoot het door haar heen.

'Mark Jansen. Middelbare school, derde klas.'

Ze knikte, verbaasd dat hij zich haar herinnerde.

Hij grinnikte en de jaren vielen weg. 'En je ziet er nog steeds goed uit! Hij gaf haar een stevige handdruk.

Ze voelde haar wangen rood worden en vervloekte zichzelf dat hij haar nog kon laten blozen. Hij was lang en goed

gebouwd, zijn zwarte haar was kortgeknipt en grijs bij de slapen. Hij was sportief gekleed in een spijkerbroek, een T-shirt en spijkerjack. Het meest opvallende aan hem waren zijn ogen, die de kleur van amber hadden.

Hij hield de deur voor haar open en gebaarde dat ze voor kon gaan. Zijn ogen gleden goedkeurend over haar slanke gestalte. Geen spat veranderd, peinsde hij. Hij was haar nooit vergeten. Een jaar lang had hij over haar gefantaseerd en toen hij eindelijk genoeg moed had verzameld om haar mee uit te vragen, hadden zijn ouders hem verteld dat ze naar Everswijk gingen verhuizen omdat zijn vader daar een baan had gevonden. En nu stond ze hier met diezelfde lach in haar ogen die hem altijd zo geboeid had.

‘Deze kant op.’

Ze was zich bewust van zijn hand die losjes op haar rug rustte toen hij haar door het bureau leidde naar een aparte kamer.

‘Wil je koffie?’

‘Nee, dank je.’

‘Ga zitten.’

Er stond een bureau met daarop een computer, een laptop en een stapel dossiers. Ervoor stonden twee stoelen. Lieke koos de linker stoel en ging zitten.

‘Is het normaal dat jij meldingen doet?’

Hij trok zijn wenkbrauwen op.

‘Als, eh, hoofdinspecteur’, voegde Lieke eraan toe.

Hij glimlachte. ‘We zijn wat onderbezet, dus vandaar. Wat kan ik voor je doen?’

‘Ik vond deze in mijn brievenbus.’ Ze overhandigde hem de briefjes. ‘En dit kreeg ik anoniem via WhatsApp binnen’, ze toonde hem de telefoon en leunde toen terug in de stoel.

Hij trok zijn wenkbrauwen op.

‘Weet je wat er bedoeld wordt?’

‘Mijn moeder had kanker, ze is in 1982 overleden na een tweejarig ziekbed. Mijn broer, Peter, had downsyndroom en

een aangeboren hartafwijking. Hij is eveneens een natuurlijke dood gestorven. En mijn vader', ze zweeg even en zei toen: 'er is me verteld dat hij een hartstilstand heeft gehad.'

'Je was er niet bij?'

Lieke schudde haar hoofd. 'Ik ben dertig jaar geleden weggegaan en had geen contact met hem. Maar dit', ze gebaarde driftig naar zijn bureau, 'suggereert volgens mij dat ik hen gedood zou hebben of begrijp ik dat verkeerd?'

Mark legde de velletjes terug op zijn bureau en leunde achterover in zijn stoel.

'Jouw vader is een half jaar geleden overleden, toch?'

Ze keek verrast op. 'Kende je hem?'

Hij glimlachte. Je bent inderdaad lang weggeweest. 'Iedereen kent iedereen hier. Is er iets gebeurd tijdens de begrafenis?'

'Ik was niet bij de begrafenis.' Ze zag de verbazing in zijn ogen en beet op haar lip. 'Ik woon hier pas weer sinds een paar weken.'

'Iemand die een hekel aan je heeft?'

Lieke lachte bitter. 'Ik kan er zo drie opnoemen maar geen van hen acht ik in staat om mij anonieme boodschappen te sturen.'

'Je hebt het toch niet over Anne, Sabine en Julia?'

Verbazing gleed over haar gezicht en hij grinnikte. 'Goed geheugen en jullie waren onafscheidelijk.'

'Ja maar ik sluit hen uit.'

'Verder nog vijanden voor zover je weet?'

Lieke haalde hulpeloos haar schouders op.

Mark staarde even nadenkend voor zich uit.

'Ik kan ze checken op vingerafdrukken maar ik verwacht er weinig van. Ik zal die van jou ook moeten nemen om ze uit te kunnen sluiten. Zeg maar wat je wil.'

Lieke stond op. 'Ik verwacht niet dat je er iets mee opschiet maar doe maar. Misschien is het inderdaad een flauwe grap

van iemand die een wrok tegen me koestert. Mochten er nog meer berichten of tekstjes komen...'

'Dan moet je het me laten weten', antwoordde Mark. Hij opende zijn bureaulade en haalde er een kaartje uit. Vervolgens schreef hij er een nummer op. 'Hier, de nummers waar je me op kunt bereiken.'

Ze pakte het kaartje aan en zag dat hij zijn mobiele nummer erbij geschreven had.

'Dank je.' Ze stak haar hand uit en hij greep hem stevig maar liet haar hand vervolgens niet los.

'Eh...'

'Mocht je nog eens bij willen kletsen onder een etentje misschien, dan mag je me uiteraard ook bellen.' Pas toen liet hij haar hand los en Lieke voelde voor de tweede keer haar wangen warm worden. Ze glimlachte verlegen. 'Misschien.'

'Ach, ik wacht pas dertig jaar', plaagde hij en barstte in lachen uit bij het zien van haar geschokte blik. 'Kom dan gaan we je vingerafdrukken nemen.'

In een opwelling reed ze naar de begraafplaats en parkeerde haar auto op de vrijwel lege parkeerplaats. De najaarszon was heerlijk warm en ze liet haar jas in de auto liggen. Lieke volgde het pad door het kleine aangelegde park tot ze bij de graven aankwam. Op het gekwetter van wat merels na, was alles rustig. Een heel stuk verderop zag ze een man herfstbladeren wegharken. Ze boog af naar rechts en liep zoekend tussen de graven door. Zo lang geleden, dacht ze, ik weet niet eens meer precies waar ze liggen. Ze vertraagde haar pas, zich aarzelend afvragend wat ze hier eigenlijk deed. Haar blik gleed naar links en bleef rusten op een eenvoudige, donkergrijze granieten steen. Aan de bovenzijde was een kleine engel gegraveerd. Ze liet zich op haar hurken zakken en staarde naar de naam van haar moeder; Elisabeth Verhoef, "geliefde echtgenote en moeder".

'Mama', fluisterde ze, haar keel dichtgesnoerd. 'Het spijt me. Ik heb niet eens bloemen voor je bij.'

Een traan gleed traag langs haar wang, raakte haar mondhoek en bleef vervolgens even aan haar kin hangen. Ze veegde hem weg en keek naar het graf links van haar moeder. Peter, haar broer. Achttien jaar oud, dacht ze bedroefd. Rechts van haar moeder de grafsteen van haar vader die ze negeerde.

'Zou het anders zijn geweest, als je was blijven leven, mam? Zou hij het dan niet gedaan hebben?'

De tranen stroomden nu vrijuit maar ze nam de moeite niet meer om ze weg te vegen. Ze vielen stilletjes op het graf van haar moeder. 'Had ik het moeten begrijpen? Had ik iets moeten zeggen of doen? Maar ik was nog zo jong. Zelf nog een kind.'

Haar blik gleed weer naar het graf van haar broer en bleef rusten op de met zilver gegraveerde jaartallen: 1970 - 1988. Haar keel zat pijnlijk dichtgesnoerd.

'Het spijt me Peter, het spijt me zo', fluisterde ze en grabbelde naar een papieren zakdoekje in haar tas. 'Ik had je moeten helpen maar ik was bang. Vergeef me alsjeblieft.' Haar stem brak en het was alsof er binnenin haar een dam brak, want de tranen bleven komen, geluidloos.

Ze liet zich op de grond zakken met opgetrokken knieën waar ze haar armen omheen sloeg, en legde haar hoofd op haar knieën. Tegen de tijd dat het geluidloze huilen eindelijk afnam, stond de zon al een stuk lager en was er een kille bries opgestoken. Snel stond ze op en veegde haar broek af. Eenmaal in de auto, rilde ze onbeheerst maar ze nam de moeite niet haar jas aan te trekken; het zou niet helpen.

Die nacht droomde ze wederom van het zachte gejammer maar deze keer zag ze een jonge versie van zichzelf die op haar tenen naar de slaapkamerdeur sloop en hem opende.

Het was nog niet eens zo laat, pas elf uur. Op de overloop was het donker. Ze liep naar de trap en bleef staan. Beneden stroomde licht vanuit Peters slaapkamer naar de gang. Ze begon af te dalen maar stopte halverwege toen het zachte, angstige gejammer weer begon. Het was dit geluid waar ze wakker van was geworden alhoewel ze zich afvroeg hoe dat mogelijk was, want het klonk niet hard genoeg daarvoor. De deur van de woonkamer was dicht zag ze. Iemand was bij Peter in de slaapkamer. Ze hoorde sussende geluiden en het gejammer stierf weer weg. Even was het stil en Lieke vroeg zich af of Peter misschien door een nare droom geschreeuwd had. Dat gebeurde weleens vaker. Dat zou het wel geweest zijn wat haar gewekt had.

Ze keerde zich half om teneinde terug naar bed te gaan toen er een verstikte, hoge kreet klonk. Lieke aarzelde. Haar hart bonkte onrustig en een rilling ging door haar heen. Peter had pijn. Papa moest bij hem zijn. Zou hij ziek zijn? Moest ze naar hem toe gaan? Papa zou boos worden dat ze uit bed was. Hij had haar keer op keer ingeprent dat ze nooit uit bed mocht komen 's avonds of 's nachts. Als er iets was moest ze roepen en dan zou hij naar haar toe komen. Er klonk een luid gekreun wat even aanhield en toen stopte en Lieke wist dat dit geluid niet van haar broer was. De reden dat ze dit wist, was omdat ze nog steeds het zachte gejammer hoorde, kenmerkend voor haar broer als hij van slag was of bang. Een koude angst nestelde zich in haar hart. Ze zag de schaduw van een man in het licht op de gang en toen werd alles donker. Ze sloeg haar hand voor haar mond en bleef als verstijfd op de trap staan. Niet in staat naar boven te sluipen. De woonkamerdeur ging open en weer dicht.

Lieke schoot rechtop in bed en keek verwilderd om zich heen. De droom vervaagde al maar ze kon zweren dat ze wakker was geworden door het dichtslaan van een deur. Ze bleef stil zitten en luisterde ingespannen maar behalve het koeren van

een duif, was het stil. Ze keek op haar klok en zag dat het al tegen achten was. Ze stapte uit bed en trok haar gordijn open. Het was licht mistig buiten maar prima weer om te gaan joggen. Ze schudde de restanten van de droom van zich af. Ze had hem door de jaren heen zo vaak gehad en had geleerd om los te laten.

Een half uurtje later begon ze aan haar rek- en strekoefeningen en tien minuten later rende ze richting de weilanden.

Hoofdstuk 4

Anne ruimde de ontbijttafel af en wierp een blik door het raam waar de vroege ochtendmist plaats had gemaakt voor een waterig zonnetje. Gert-Jan, haar echtgenoot, zat in Kopenhagen voor zijn werk. Ze was eraan gewend dat hij minimaal vier keer per jaar op zakenreis ging. Ze was nu op een punt in haar leven dat ze het eigenlijk wel lekker vond als hij een paar weken weg was. Dat was in het verleden wel anders geweest. Ze kon de keren dat ze zich eenzaam en onzeker had gevoeld niet meer tellen. Jaar na jaar hoopte ze dat er kinderen zouden komen om haar bezig te houden maar uiteindelijk was het duidelijk geworden dat dit voor hen niet weggelegd was. Een bittere pil voor Anne die in haar werk als bibliothecaresse dagelijks met kinderen geconfronteerd werd.

Toen ze van haar huisarts op haar vijfenveertigste hoorde dat ze in de overgang was en ze het even helemaal niet meer zag zitten, had ze, in overleg met Gert-Jan, besloten te stoppen met werken. Als compensatie was ze langzaam begonnen met een kleinschalige dierenopvang voor mensen die op vakantie gingen.

In het tweede jaar van hun huwelijk hadden ze samen een oude boerderij gekocht die letterlijk op instorten stond. Gelegen aan weilanden, helemaal aan de rand van het dorp en met prachtige weidse uitzichten. Er zat zo'n anderhalve hectare grond bij waarop nog een oude koeienstal stond. Met jeugdig enthousiasme en veel hulp van familie en vrienden, was de boerderij gerenoveerd en inmiddels verdrievoudigd in waarde. De oude koeienstal werd gedeeltelijk gebruikt als garage en gedeeltelijk als opslagruimte.

Toen het eenmaal bekend werd dat Anne dieren tijdelijk op ging vangen, kwam de opslagruimte goed van pas. Een man van een oud-collega werkte als vrijwilliger bij de